

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2005. május 26.

JAPÁN NYELV

EMELT SZINTŰ ÉRETTSÉGI VIZSGA

Az írásbeli vizsga időtartama: 240 perc

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

OKTATÁSI MINISZTERIUM

Értékelés módja

- A válasz elfogadható, ha a vizsgázó a helyes megoldást egyértelműen megjelölte, de a táblázatba nem írta be.
- A válasz nem fogadható el, ha a vizsgázó több lehetőséget is megjelölt, akkor sem, ha a jó megoldás is köztük van.

I. Olvasott szöveg értése

1. Feladat

例	1	2	3	4	5	6	7
B	C	A	D	A	B	B	B

2. Feladat

例	8	9	10	11	12
○	○	○	×	×	×

3. Feladat

例	13	14	15	16	17	18	19	20	21
C	F	K	E	A	J	B	I	G	H

4. Feladat

例	22	23	24	25
1	5	3	2	4

II. Nyelvhelyesség

1. Feladat

例	1	2	3	4	5	6	7	8
B	E	A	C	F	D	H	G	I

2. Feladat. (A válasz kandzsival és hiraganával is elfogadható.)

- (例) ふいて
- (9) はしって
- (10) よみかけて
- (11) とじ/とじて
- (12) はしり

3. Feladat

例	13	14	15	16	17	18
A	B	D	B	D	A	D

4. Feladat

例	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
F	A	I	D	L	B	J	C	H	E	N	G	M	K

5. Feladat

例	32	33	34	35
A	B	A	B	D

III. Hallott szöveg értése

1. Feladat

例	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
b	a	i	k	j	n	f	g	h	m	l

2. Feladat

例	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
×	○	×	×	○	○	×	×	×	○	×

3. Feladat

例	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
B	B	D	C	B	D	D	B	A	C	B

Az elhangzott szövegek:**1. Feladat**

ここは正男君の家です。お母さんが選択をしています。洗濯機が止まった時、何か音が聞こえました。電話の音です。お母さんは急いで、電話のところへ行きました。電話は一郎君からでした。一郎君と正男君のお母さんはどんな話をしたか、聞いてみましょう。

正男の母：もしもし、田中ですが。

一郎：もしもし。こんにちは。ぼく、鈴木一郎です。正男君いますか。

正男の母：ああ、一郎君ですか。ごめんなさい。正男は今家にいません。2時ごろ明夫君が来て、1時間ほど話していました。そのあといっしょに自転車で図書館へ出かけました。ところで一郎君、元気ですか。

一郎：それが元気じゃないんです。ぼくはきょう、かぜで学校を休んでしまいました。それで正男君に、きょう勉強したことを聞こうと思って電話しました。正男君は何時ごろ帰るのでしょうか。

正男の母：そうですねえ。3時ごろ出かけたけど、図書館は遠いから6時ごろになると思いますよ。

一郎：ぼく、今母と病院にいるんです。家に帰るのは6時半ごろになると思います。7時すぎにもう一度かけてもいいですか。

正男の母：もちろんいいですよ。じゃあ、正男が帰ったら一郎君から電話があったことを伝えておきます。

一郎：ありがとうございます。失礼します。

正男の母：さようなら。あっ、ちょっと待って。そこにお母さんいらっしゃる？ちょっとお話したいんだけど。

一郎：はい。います。今、代わります。

—このあと、正男君のお母さんと一郎君のお母さんは30分以上も話をしていました。女の人の話は長いですね。—

2. Feladat

皆さんは、どんなスポーツがは好きですか。

最近どこの国でもスポーツが盛んですね。テレビが発達して世界中のスポーツ番組を見ることができるようになりました。スポーツ専門のテレビもあって、一日中 24 時間スポーツ番組をやっています。

きょうは日本のスポーツについてお話します。

ハンガリーで一番人気のあるスポーツはサッカーでしょう。最近ではスキーもサッカーと同じぐらい盛んになって来たそうですね。

日本でもスポーツが好きな人はとても多いです。テニス、ゴルフ、バスケットボール、ボクシングなど、ほとんどのスポーツがあります。

オリンピックにも毎回たくさんの選手が参加します。

日本のサッカーがとても盛んになったのは、そんなに前からではありません。1990 年頃からです。サッカー以外のスポーツで、サッカーと同じくらい人気のあるのは野球です。

最近では日本の野球チームで働く外国人選手が大ぜいいます。反対にアメリカのチームにも日本人選手が多くなりました。

昔からある日本のスポーツとして有名なものは相撲です。相撲の世界にも外国人がたくさんいます。特にモンゴルからは大勢来ています。そのほかにロシア、韓国、ブルガリアの人もあります。相撲のいちばん強い人を横綱といいます。横綱は相撲のいちばん強い人、チャンピオンという意味です。今の横綱はモンゴル人です。相撲の試合は 1 年に 6 回あり、1 回の試合は 15 日間続きます。テレビでもラジオでも相撲の番組は 15 日間毎日あります。

3. Feladat

イロナさんが日本語の授業について作文を書きました。

私はイロナです。高校2年生です。去年から学校で日本語を勉強しています。私の学校では一週間に全部で32時間、授業があります。

外国語の授業は英語、ドイツ語、日本語の中から二つ選ばなければなりません。私は英語と日本語を選びました。私は英語の勉強が好きなので、一つは英語を選びました。日本語は前から日本の文化や人に興味があったので、勉強してみようと思って選びました。私の日本語のクラスは10人ですが、もうひとつのクラスは12人です。

どの外国語も1週間に4時間あります。

日本語は文法が1時間、漢字が1時間、文を読むのが1時間、あと1時間は会話です。英語は文を読むのが2時間、文法と会話は1時間ずつです。

日本語の先生は二人で、一人はハンガリー人、もう一人は日本人です。

日本語はどの授業も面白いですが、文法は少し難しいです。漢字もはじめはとても大変でしたが、少しなれて来ました。文を読むのがいちばん難しいですが、意味が分かってくると面白いです。将来、日本語の本を読めるようになったらいいなと思っています。一番好きなのは会話の時間です。日本語がよくできるようになったら、一度日本へ行ってみたいと考えています。

IV. Íráskészség

Javítási és értékelési útmutató az emelt szintű vizsgához

Az írásbeli feladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az értékelési eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempont szerint újra kell olvasni.

Ezen értékelési eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szöveggörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A feladat teljesítése szempontjából a terjedelemnek kiemelkedő jelentősége van. Tekintve, hogy a japán nyelvben nincsenek szóközök és a szavak számának megállapítása nem egyértelmű, ezért az előírt terjedelmet nem a leírt szavak, hanem a leírt írásjegyek szabják meg. A nyelv sajátosságai szerint ugyanaz a szó leírható szótagjellel (hiragana, katakana) és kínai (fogalmi) írásjeggyel is. Természetesen a szótagjellel írt szavak nagyobb terjedelmet eredményeznek, de a kínai írásjegyek használata fejlettebb íráskultúrát feltételez. Ezért külön értékeli az írásjegyek helyes használatát, valamint ösztönözve a kínai írásjegyek alkalmazására, az értékelésben nem kezeljük a szöveg minimális hosszától való eltérést kizáró szempontnak.

Első feladat

A javítás alapelvei

1. Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról.

Értékelési szempontok	Pontszám
A feladat teljesítése, a szöveg hosszúsága	5 pont
Szövegalkotás, szókinccs	5 pont
Nyelvhelyesség	5 pont
Írásjegyek használata	5 pont
Összesen	20 pont

Vizsgapont	10 pont
-------------------	----------------

2. Mivel a két feladat aránya az értékelésben 1/3–2/3, ennek a feladatnak a pontszámát felelni kell, azaz megoldásával összesen 10 vizsgapont szerezhető. Amennyiben a pontszám felezése után kapott összeg fél pontra végződik, felfelé kell kerekíteni.

3. Amennyiben a dolgozat bármely értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.

4. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó kevesebbet vagy többet ír a megadott szöveg hosszánál.
5. Félpontok és jutalompontok nem adhatók.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

A feladat teljesítése, a szöveg hosszúsága

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hogyan valósította meg a kommunikációs célt/célokat;
- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat;
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt „A feladat teljesítése, a szöveg hosszúsága” értékelési kategóriánál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a „Nyelvhelyesség” szempontnál.

Amennyiben a vizsgázó szó szerint lemásol egy irányító szempontot, és jó nyelvi környezetben használja azt, az adott irányító szempont teljesítettnek kell tekinteni. A rossz nyelvi környezetben használt, szó szerint lemásolt irányító szempont kifejtése nem fogadható el.

Szövegalkotás, szókincs

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (pl. egyszerű kötőszók, igék kapcsolatos alakja stb.).
- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek.

A „Szövegalkotás, szókincs” szempontnál „A feladat teljesítése, a szöveg hosszúsága” értékelési kategóriától függetlenül kell eljárni, és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítést és gondolatmenetét.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit akkor használja helyesen a vizsgázó, ha törekszik arra, hogy egyszerű kötőszók, névmások, határozószók stb. segítségével valódi szöveget hozzon létre. Amennyiben a vizsgázó minden mondatát azonos módon kezdi, nem mondható el az általa létrehozott szövegről, hogy abban a mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a vizsgázó csak azonos szerkezetű egyszerű mondatokat ír, nem kaphatja meg a maximális pontszámot.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondattan, alaktan, helyesírás)

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondattan, az alaktan és a helyesírás normáinak;
- mondszerkezetek és nyelvtani struktúrák tekintetében mennyire igényes a szöveg nyelvhasználata;
- az előforduló nyelvtani, illetve helyesírási hibák mennyire akadályozzák az olvasót abban, hogy a szöveget első olvasásra teljesen megértse.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

Az ismétlődő hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.

Az adott szinten bizonyos nyelvtani struktúrák produktív használata nem várható el a vizsgázótól. Az ilyen típusú hibákat az értékelésnél nem kell figyelembe venni.

Írásjegyek használata

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó helyesen használja-e a különböző írásjegy típusokat,

- a hiragana, katakana használata megfelel-e a helyesírási normáknak.
- használ-e kandzsikat és azok helyesen vannak-e írva.

A kandzsik használata nem feltétele a feladat teljesítésének. A hibás, de még felismerhető kandzsi elfogadható, amennyiben nem zavarja a szöveg megértését.

Értékelési skála (emelt szint 1. feladat)

A feladat teljesítése, a szöveg hosszúsága

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó megfelelően dolgozta ki a témát, és elérte a megadott szövegmennyiséget (120-180 írásjegy).	A vizsgázó általában megfelelően tárgyalta a témát, és legalább 80-120 írásjegyből álló szöveget hozott létre.	A vizsgázó csak részben megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg 80 írásjegynél rövidebb.	A vizsgázó nem megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg nagyon rövid. vagy: A vizsgázó más témáról ír.

Szövegalkotás, szókincs

5 pont	4–3 pont	2-1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz. A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő, változatos szókincs jellemzi.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése többnyire logikus. A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz. A szókincs korlátai miatt előfordul szóismétlés.	A mondanivaló nem mindennütt logikus elrendezésű. A mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz. A nem megfelelő szóhasználat helyenként nehezíti a mondanivaló megértését.	A szöveg tagolatlan és áttekinthetetlen. Összefüggéstelen mondatokból áll. A szöveg annyira rövid, hogy szöveggént nem értékelhető.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondat, alaktan, helyesírás)

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a megértést nem zavaró hibát tartalmaz.	A szövegben több hiba fordul elő, a hibák alig nehezítik a megértést.	A szövegben sok hiba fordul elő, a hibák néhány ponton nehezítik a megértést.	A szöveg a nyelvi hibák miatt nem érthető.

Írásjegyek használata

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó helyesen használja az írásjegyeket, a szövegben az alapvető kandzsikat hibátlanul írja le.	A vizsgázó használ kandzsit, de a szövegben több hibás írásjegy fordul elő. A hibák alig befolyásolják a megértést.	A vizsgázó nem használt kandzsit, vagy felismerhetetlen, amit írt. A szótagjelek írásában sok hiba fordul elő, a hibák néhány ponton nehezítik a megértést.	A szöveg az írásjegyek helytelen használata miatt nem érthető.

Második feladat

A javítás alapelvei

1. Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról.

Értékelési szempontok	Pontszám
A feladat teljesítése, a szöveg hosszúsága	5 pont
Szövegalkotás, szókincs	5 pont
Nyelvhelyesség	5 pont
Írásjegyek használata	5 pont
Összesen	20 pont

Vizsgapont	20 pont
-------------------	----------------

2. Amennyiben a dolgozat „A feladat teljesítése, a szöveg hosszúsága” értékelési kategória alapján 0 pontos, akkor nem értékelhető a többi szempont alapján, azaz az összpontszám is 0 pont.
3. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
4. Félpontok és jutalompontok nem adhatók.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

A feladat teljesítése, a szöveg hosszúsága

Ugyanaz, mint az első feladatnál.

Szövegalkotás, szókincs

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (pl. egyszerű kötőszók, igék kapcsolatos alakja stb.).
- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek.

A „Szövegalkotás, szókincs” szempontnál „A feladat teljesítése, a szöveg hosszúsága” értékelési kategóriától függetlenül kell eljárni, és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítést és gondolatmenetét.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit akkor használja helyesen a vizsgázó, ha törekszik arra, hogy egyszerű kötőszók, névmások, határozószók stb. segítségével valódi szöveget hozzon létre. Amennyiben a vizsgázó minden mondatát azonos módon kezdi, nem mondható el az általa létrehozott szövegről, hogy abban a mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a vizsgázó csak azonos szerkezetű egyszerű mondatokat ír, nem kaphatja meg a maximális pontszámot.

Nyelvhelyesség

E szemponton belül azt értékeljük, hogy megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondatban, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni. Az ismétlődő hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni, de a szövegben jelölni kell előfordulásukat.

Írásjegyek használata

Ugyanaz, mint az első feladatnál.

Értékelési skála (emelt szint 2. feladat)

A feladat teljesítése, a szöveg hosszúsága

5 pont	4–3 pont	2-1 pont	0 pont
A vizsgázó megvalósította a kommunikációs célokat. Valamennyi irányító szempontot megfelelően kidolgozta, a létrehozott szöveg terjedelme meghaladta az előírt szövegmennyiséget. (240-320 írásjegy)	A vizsgázó többnyire megvalósította a kommunikációs célokat. Az irányító szempontok közül egyet vagy kettőt megfelelően dolgozott ki, a többit csak részben. A létrehozott szöveg elérte a minimális szövegmennyiséget. (240 írásjegy)	A vizsgázó részben valósította meg a kommunikációs célokat. Az irányító szempontok közül egyet megfelelően dolgozott ki, ezen kívül még egyet részben, a többit egyáltalán nem, illetve valamennyi irányító szempontot csak részben. A létrehozott szöveg kissé rövidebb a minimális szövegmennyiségnél.	A vizsgázó nem valósította meg a kommunikációs célokat, vagy más témáról írt. Az irányító szempontok közül egyet sem dolgozott ki megfelelően, csak néhányat részben, és van olyan is, amelyet egyáltalán nem. A létrehozott szöveg jelentősen rövidebb a minimális szövegmennyiségnél.

Szövegalkotás, szókincs

5 pont	4–3 pont	2-1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés. A mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz. A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő, változatos szókincs jellemzi.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra, elkülöníti legalább a bevezetést vagy a befejezést. A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz. A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. A szókincs korlátai miatt előfordul ismétlés.	A mondanivaló nem mindegyütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és a befejezés. A mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz. A szöveget egyszerű szókincs jellemzi. Sok a szóismétlés. Többször nem megfelelő a szóhasználat, ami helyenként jelentősen megnehezíti a mondanivaló megértését.	A szöveg tagolatlan és áttekinthetetlen. Összefüggéstelen mondatokból áll. A szöveg annyira rövid, hogy szöveggént nem értékelhető. A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen akadályozza a szöveg megértését.

Nyelvhelyesség

5 pont	4–3 pont	2-1 pont	0 pont
A vizsgázó általában helyesen használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg csak kevés nyelvtani és helyesírási hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják.	A vizsgázó több hibával használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg több nyelvtani és helyesírási hibát tartalmaz, amelyek általában nem akadályozzák meg, de néha megnehezítik a megértést.	A vizsgázó csak a legegyszerűbb nyelvtani struktúrákat használja. A szöveg sok nyelvtani és helyesírási hibát tartalmaz; ezek egy része a megértést nem befolyásolja, de nagyobb számban található a megértést jelentősen nehezítő nyelvi hiba is közöttük.	A szöveg a nyelvtani és helyesírási hibák miatt nem érthető.

Írásjegyek használata

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó helyesen használja az írásjegyeket, a szövegben az alapvető kandzsikat hibátlanul írja le.	A vizsgázó használ kandzsit, de a szövegben több hibás írásjegy fordul elő. A hibák alig befolyásolják a megértést.	A vizsgázó nem használ kandzsit, vagy felismerhetetlen, amit írt. A szótagjelek írásában sok hiba fordul elő, a hibák néhány ponton nehezítik a megértést.	A szöveg az írásjegyek helytelen használata miatt nem érthető.